

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

FINTECH-ІННОВАЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу групи 472-2
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Гушилик Андрій Борисович _____

Керівник:

Завідувач кафедри фінансів і кредиту

Харабара Віолетта Миколаївна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Гушилик А.Б. FinTech-інновації у діяльності банків України: сучасний стан і перспективи. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти розвитку FinTech-інновацій у діяльності банків України. Розкрито сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі, визначено роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг. Проведено оцінку сучасного стану розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України та проаналізовано використання цифрових банківських сервісів і інноваційних фінансових продуктів вітчизняними банками. Визначено основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у діяльність банків України. Обґрунтовано напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у банківській сфері в умовах цифрової економіки.

Ключові слова: FinTech, банківські інновації, цифрові технології, цифровий банкінг, фінансові технології, банківські послуги, цифрова економіка, інноваційні фінансові продукти.

ABSTRACT

Hushylyk A.B. FinTech Innovations in the Activities of Ukrainian Banks: Current State and Development Prospects. Qualification Thesis for obtaining the First (Bachelor's) Degree of Higher Education in Specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026.

The qualification thesis examines the theoretical and practical aspects of the development of FinTech innovations in the activities of Ukrainian banks. The essence, features, and main directions of FinTech innovation development in the banking sector are identified, and the role of digital technologies in transforming modern banking services is determined. The current state of FinTech development in Ukraine's banking sector is assessed, and the use of digital banking services and innovative financial products by domestic banks is analyzed. The main problems and challenges of implementing FinTech innovations in Ukrainian banks' operations are identified. Directions for improvement and prospects for the development of FinTech technologies in the banking sector under the conditions of the digital economy are substantiated.

Keywords: FinTech, banking innovations, digital technologies, digital banking, financial technologies, banking services, digital economy, innovative financial products.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень має посилання на відповідне джерело.

_____ Гушилик А.Б.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ FİNTECH-ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі.....	6
1.2. Роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг	10
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА FİNTECH-ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	16
2.1. Оцінка сучасного стану розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України	16
2.2. Аналіз використання цифрових банківських сервісів та інноваційних фінансових продуктів українськими банками.....	22
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FİNTECH-ІННОВАЦІЙ У БАНКАХ УКРАЇНИ.....	29
3.1. Основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі.....	29
3.2. Напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у діяльності банків України в умовах цифрової економіки	34
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

Актуальність теми. Фінтех-інновації виступають каталізатором трансформації банківського сектору, оскільки впровадження цифрових платіжних рішень, технологій штучного інтелекту та відкритого банкінгу суттєво підвищує операційну ефективність кредитних установ. Завдяки автоматизації бізнес-процесів і скороченню транзакційних витрат банки отримують можливість розширювати клієнтську базу та пропонувати персоналізовані фінансові продукти, що позитивно позначається на конкурентоспроможності національної економіки загалом.

У сучасних умовах, коли вітчизняна банківська система функціонує в обставинах воєнного стану та підвищеної макроекономічної невизначеності, цифрові технології стають інструментом забезпечення безперервності фінансових послуг і стійкості установ до зовнішніх шоків. Дослідження цієї проблематики дозволяє виявити дієві механізми мінімізації операційних та кіберризиків.

Огляд наукових праць. Питання сутності, класифікації, управління та інвестиційного забезпечення банківських інновацій досліджували Мартинюк Р. Ф., Таргоній І. М., Шкільняк К., Федун І., Татяніна С., а також Сніщенко Р. Г., Даценко Л. І. та Мизєва В. І., які зосереджувалися на теоретичному трактуванні їхньої сутності, типології, напрямках упровадження та аналізі інвестицій в інновації банківських установ. Процеси діджиталізації та цифровізації банківського сектору, їхній сучасний стан, передумови, проблеми й перспективи розвитку вивчали Квасницька Р. С., Антонюк О. В., Копилова О. В., Пічугіна Ю. В., Гончар К. О., Корицька О. І., Кухта І. В., Кретов Д. Ю., Міндова О. І., а також Калита О. В. та Еркес О. Є. Взаємозв'язок фінансових інновацій із фінансовою та соціальною безпекою банківських установ перебував у центрі уваги Кузьмінського В., Кириліченка А., Теслюк С., Матвійчук Н., Левчук А., Лойка В. В. та Руденко В. С. Світові тенденції банківських інновацій і технологій та рівень цифровізації банківських послуг

у різних країнах аналізували Петканич М.-В., Харабара В., Грешко Р. й Харабара В., а також Султанова М., Султанов А., Жангалієва Й., Жанібекова Г., Ордабаєва М., Заманбекова А., Ібаділдіні Н. та Прімбаєтова С. Окремі напрями застосування інновацій – у кредитуванні, маркетингу банківських послуг, клієнтському обслуговуванні, інтернет-банкінгу та в умовах воєнного стану – розглядали Назар Д., Лоїк Р., Лоїк А., Свистун А. О., Ухналь Н. М., Любіч Д. О., Латковська Т., Марущак А., Олексій У., Панченко Н., Балацька В. та Татяніна С.

Об'єкт дослідження – сфера FinTech в Україні.

Предмет дослідження – участь українських банків щодо створення та запровадження FinTech-інновацій.

Метою дослідження є обґрунтування перспектив розвитку FinTech-інновацій у банках України. Відповідно, в якості завдань визначено:

- розкрити сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі;
- визначити роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг;
- оцінити сучасний стан розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України;
- проаналізувати використання цифрових банківських сервісів та інноваційних фінансових продуктів українськими банками;
- виявити основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі;
- окреслити напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у діяльності банків України в умовах цифрової економіки.

Інформаційною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, які вивчали сутність, класифікацію й управління банківськими інноваціями, процеси діджиталізації та цифровізації банківського сектору України, питання фінансової безпеки банків в умовах цифровізації, а також світові тенденції банківських інновацій і технологій.

Важливим джерелом інформації є статистичні й аналітичні матеріали Національного банку України, галузеві дослідження та рейтинги, а також довідкові дані щодо кібербезпеки, оплати праці ІТ-фахівців і курсів валют, необхідні для відповідних розрахунків.

У дослідженні були застосовані як загальнонаукові, так і спеціальні методи. Спеціальними є горизонтальний і вертикальний аналіз, балансовий метод, прямий математичний розрахунок тощо.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 51 сторінка друкованого тексту. Основний зміст роботи викладено на 42 сторінках. Робота містить 11 таблиць та 9 рисунків. Список використаних джерел включає 53 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ FINTECH-ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі

Поява FinTech-інновацій стала закономірним наслідком стрімкого розвитку інформаційних технологій та зростання вимог клієнтів до якості й доступності фінансових послуг. Розуміння природи цього явища потребує визначення його теоретичної сутності, характерних рис, що відрізняють його від традиційних банківських підходів, а також ключових векторів, у яких воно розгортається.

З точки зору технологічного підходу FinTech-інновації постають упровадженням цифрових технологій (штучного інтелекту, великих даних, хмарних обчислень та програмних інтерфейсів) у процеси надання фінансових послуг, що має очевидну перевагу в щоденній діяльності, дозволяючи емпірично вимірювати рівень технологічного оснащення фінансових установ і верифікувати наявність інновації за конкретними технічними ознаками [31, с. 33]. Слабкість такого підходу полягає в тому, що зведення явища до набору технологій ігнорує економічну сутність та інституційні наслідки інновацій. Технологія сама собою не створює цінності.

В межах функціонального підходу акцент зміщується з технології на реалізовану фінансову функцію – платежі, кредитування, інвестування чи управління ризиками, виконані принципово новим способом. Сильною стороною цього трактування є його стабільність у часі, оскільки функції фінансової системи залишаються незмінними попри зміну технологій. Водночас функціональне визначення страждає на надмірну абстрактність і не завжди дозволяє відмежувати FinTech-інновацію від звичайного фінансового нововведення, адже критерій «нового способу» залишається оцінним і

потребує додаткового уточнення межі між еволюційним удосконаленням та якісним технологічним зрушенням.

У науковому середовищі поширене також економіко-інституційне розуміння, яке тлумачить FinTech-інновації як сукупність економічних відносин між новими та традиційними учасниками ринку, що формуються у процесі створення й поширення технологічно зумовлених фінансових рішень і трансформують саму структуру ринку. Перевага полягає у здатності пояснити макрорівневі ефекти – зниження бар'єрів входу, усунення посередників та конкурентний тиск на класичних посередників, чого позбавлені вузькотехнічні підходи.

Науковці в межах процесного підходу, на відміну від попередніх, наголошують на динамічній природі явища, розглядаючи FinTech-інновації як безперервний цикл генерування, тестування, масштабування та комерціалізації технологічних рішень. Цінність такого ракурсу проявляється у фіксації циклічності й незавершеності інновації, що відповідає реаліям швидкозмінного технологічного та регуляторного середовища.

Найширше трактування пропонує результативний підхід, який ототожнює FinTech-інновації із сукупністю змін у фінансовій системі та суспільстві, що виявляються у зростанні фінансової інклюзії, зниженні вартості послуг та підвищенні прозорості операцій [53, с. 202]. Очевидною перевагою є орієнтація на суспільно значущий ефект, що робить дефініцію придатною для оцінювання соціально-економічної доцільності інновацій.

Серед визначальних рис фінтех-інновацій банківського сектору вирізняється переорієнтація на дані як основний актив [49, с. 17]. Завдяки алгоритмам машинного навчання кредитний скоринг спирається нині не лише на формальну історію, а й на альтернативні джерела, що уточнює оцінку платоспроможності позичальника. Працюючи безперервно, антифрод-системи аналізують поведінкові шаблони та виявляють підозрілі транзакції в реальному часі, тоді як чат-боти й віртуальні асистенти забезпечують клієнтську підтримку цілодобово [41, с. 53] (Рис. 1.1).

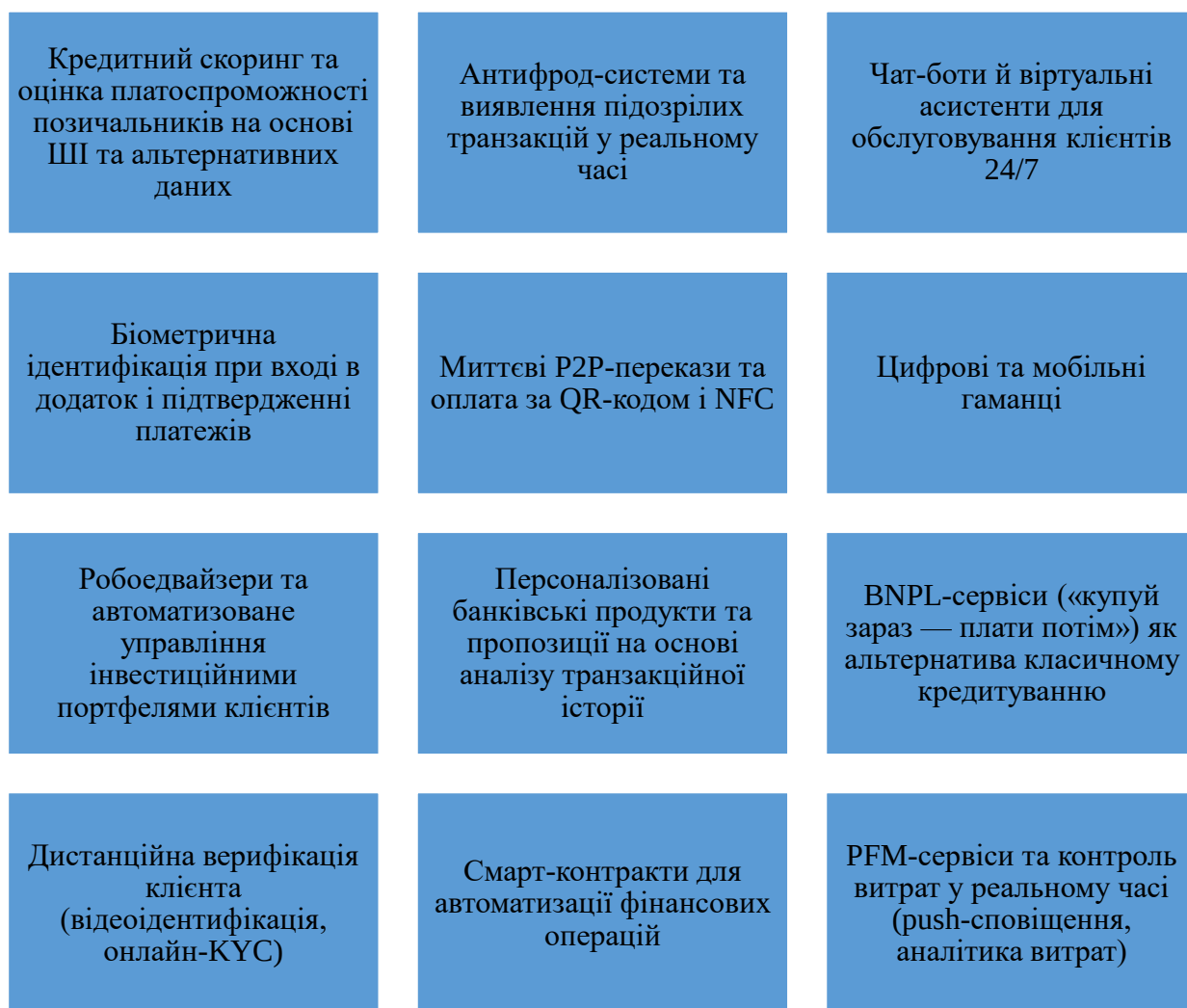

Рис. 1.1 Особливості FinTech-інновацій у банківському секторі

Джерело: складено автором на основі [49, с. 17;41, с. 53;46, с. 29]

Поряд із цим використовується біометрична ідентифікація, що замінює паролі при вході та підтвердженні платежів. Завдяки інфраструктурі миттєвих P2P-переказів, оплати за QR-кодом і NFC формується безконтактна платіжна екосистема, інтегрована в цифрові та мобільні гаманці.

Автоматизуючи управління портфелями робоедвайзери надають інвестиційні рішення масовому сегменту. На основі аналізу транзакційної історії банки персоналізують продукти, а BNPL-сервіси постають альтернативою класичному кредитуванню. Не менш суттєвими є дистанційна верифікація через відеоідентифікацію та онлайн-KYC, смарт-контракти для

автоматизації операцій і PFM-сервіси, що контролюють витрати через push-сповіщення й аналітику.

Стрімко поширюючись цифрові моделі банкінгу породжують необанки, що функціонують повністю онлайн [36, с. 141; 51, с. 93] і обслуговують клієнтів через мобільний застосунок без фізичної мережі. Паралельно розгортається перехід до Open Banking та Open Finance, за якого стороннім сервісам надається доступ до банківських даних через відкриті інтерфейси за згодою власника рахунку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі

Напрямок розвитку	Сутність
Розвиток цифрових моделей банкінгу	Створення необанків, що працюють повністю онлайн без фізичних відділень, з обслуговуванням через мобільний застосунок
Перехід до Open Banking	Надання стороннім сервісам доступу до банківських даних через відкриті інтерфейси за згодою клієнта
Інтеграція ШІ в банківські процеси	Застосування машинного навчання для скорингу, виявлення шахрайства, персоналізації та автоматизації обслуговування
Модернізація платіжної інфраструктури	Розвиток миттєвих, безконтактних і транскордонних платежів, цифрових гаманців, оплати за QR-кодом та NFC
Розвиток вбудованих фінансів та Banking-as-a-Service	Інтеграція банківських послуг у небанківські платформи та надання банківської інфраструктури як сервісу
Посилення кібербезпеки та захисту даних	Впровадження сучасних методів захисту інформації, біометрії та протидії кіберзагрозам
Розвиток RegTech і SupTech	Автоматизація комплаєнсу, фінансового моніторингу та наглядових процесів за допомогою технологій
Поглиблення аналітики великих даних	Обробка масивів даних і застосування предиктивних моделей для прийняття рішень та управління ризиками
Міграція на хмарну інфраструктуру	Перехід банків на хмарні рішення для зберігання даних і побудови гнучкого ядра банку
Гіперперсоналізація клієнтського досвіду	Формування індивідуальних продуктів і пропозицій на основі поведінки та потреб кожного клієнта
Розширення фінансової інклюзії	Спрощення дистанційного доступу до фінансових послуг для широких верств населення
Побудова відкритих фінансових екосистем	Партнерство банків із FinTech-компаніями та створення спільних цифрових платформ
Розвиток зеленого банкінгу та сталих фінансів	Впровадження ESG-підходів, фінансування екологічних проєктів і сталого розвитку

Джерело: складено автором на основі [42, с. 53; 36, с. 141; 51, с. 93; 10, с. 93]

Завдяки інтеграції штучного інтелекту машинне навчання покращує скоринг, виявлення шахрайства, персоналізацію й автоматизацію. Модернізується й платіжна інфраструктура, адже розвиваються миттєві, безконтактні та транскордонні платежі, оплата за QR-кодом і NFC.

Не менш вагомим є посилення кібербезпеки, біометрії та протидії кіберзагрозам, тоді як RegTech і SupTech автоматизують комплаєнс і нагляд. Поглиблюючи аналітику великих даних банки мігрують на хмарну інфраструктуру, гіперперсоналізують досвід, розширюють фінансову інклюзію, будують відкриті екосистеми спільно з FinTech-компаніями та впроваджують зелений банкінг із цифровою ідентичністю.

Підводячи підсумок, зазначимо, що FinTech-інновації – це процес створення, упровадження та поширення фінансових продуктів, послуг і бізнес-моделей, заснованих на цифрових технологіях (штучному інтелекті, блокчейні, великих даних, хмарних обчисленнях і програмних інтерфейсах), який якісно змінює спосіб виконання фінансових функцій, трансформує структуру взаємодії учасників ринку та зумовлює вимірювані ефекти у вигляді підвищення доступності, ефективності й прозорості фінансових послуг.

1.2. Роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг

Цифрові технології поступово перетворилися з допоміжного інструменту на основну рушійну силу змін у банківській сфері, докорінно змінюючи спосіб взаємодії установ із клієнтами. Саме тому осмислення їхнього впливу є необхідною передумовою для розуміння логіки сучасних перетворень у системі надання фінансових послуг.

Цифровізація фінансового сектору докорінно змінила парадигму взаємодії між банківськими установами та споживачами їхніх послуг, зумовивши поступову відмову від моделі, що традиційно ґрунтувалася на

фізичній присутності клієнта у відділенні [19, с. 312]. Якщо донедавна отримання переважної більшості фінансових продуктів вимагало особистого візиту та безпосереднього контакту з працівником банку, то впровадження дистанційних цифрових каналів обслуговування дозволило перенести значну частку операцій у віртуальне середовище. Серед таких каналів дослідники виокремлюють інтернет-банкінг, мобільні застосунки, системи дистанційного управління рахунками та автоматизовані платформи самообслуговування [28, с. 27], які поступово витісняють модель на основі відділень на периферію клієнтського досвіду [24;25]. Внаслідок зазначеної трансформації фізичне відділення поступово втрачає статус основного каналу комунікації, перетворюючись радше на допоміжний інструмент, призначений для вирішення нестандартних або складних питань, що потребують кваліфікованого консультування.

Особливої ваги набуває та обставина, що дистанційні канали забезпечують безперервний доступ до фінансових сервісів незалежно від часових та просторових обмежень. На відміну від відділення, функціонування якого підпорядковане фіксованому графіку роботи, цифрові платформи доступні в режимі цілодобового обслуговування, що дозволяє клієнтові ініціювати операції у будь-який зручний момент. Просторова прив'язка до конкретної локації також втрачає попереднє значення, оскільки доступ до рахунку реалізується з будь-якої точки за наявності з'єднання з мережею Інтернет. Завдяки такій гнучкості суттєво підвищується рівень фінансової інклюзії, адже навіть мешканці віддалених або сільських територій, позбавлені поблизу стаціонарних банківських офісів, отримують можливість користуватися повним спектром послуг нарівні з населенням великих міст.

Поряд із трансформацією клієнтського досвіду цифрові технології здійснюють відчутний вплив на внутрішню економіку банківських установ, що проявляється насамперед у скороченні операційних видатків. Автоматизація рутинних процесів, які раніше потребували залучення значного штату працівників, дозволяє мінімізувати витрати на оплату праці, утримання

розгалуженої мережі відділень та супутню інфраструктуру. Якщо обробка типових транзакцій делегується програмним алгоритмам, питома собівартість окремої операції знижується в рази порівняно з її виконанням через відділення за участю персоналу. Вивільнені у такий спосіб ресурси установи спрямовують на розвиток технологічної бази та вдосконалення продуктової лінійки, що формує підґрунтя для подальшого зміцнення конкурентних позицій на ринку фінансових послуг [30, с. 130].

Не менш значущим наслідком цифрової трансформації постає суттєве прискорення виконання банківських операцій та міжсуб'єктних переказів. Тоді як традиційні механізми розрахунків передбачали відчутні часові затримки, пов'язані з послідовною обробкою платіжних документів, сучасні системи дедалі частіше функціонують у режимі реального часу. Запровадження технологій миттєвих платежів уможливило зарахування коштів на рахунок отримувача протягом лічених секунд, що нівелює колишній розрив між моментом ініціювання транзакції та її фактичним завершенням. Подібна оперативність не лише підвищує зручність для кінцевого споживача, а й оптимізує управління ліквідністю на рівні суб'єктів господарювання, прискорюючи оборотність капіталу та загальну циркуляцію грошових потоків в економіці.

Розгортання мобільних застосунків та платформ онлайн-банкінгу суттєво підвищило рівень зручності й доступності фінансових послуг, перетворивши смартфон на повноцінний інструмент управління особистими фінансами. За посередництва інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу клієнт самостійно здійснює платежі, відкриває депозити та контролює рух коштів, що раніше потребувало посередництва персоналу. Внаслідок такого спрощення взаємодії знижується поріг входження для широких верств населення, а користування банківськими продуктами набуває повсякденного характеру.

Паралельно відбувається трансформація платіжної системи, що проявляється у неухильному поширенню безготівкових розрахунків. Витіснення готівки безконтактними технологіями, токенозованими картковими

інструментами та QR-платежами формує середовище, у якому грошовий обіг дедалі більше переміщується у цифрову площину. Зростання частки електронних транзакцій водночас підвищує прозорість фінансових потоків та звужує простір для тіньової економічної активності.

Окремої уваги заслуговує підвищення якості обслуговування, досягнуте через персоналізацію фінансових продуктів. Спираючись на аналіз масивів даних щодо поведінки споживача, банки формують індивідуалізовані пропозиції, узгоджені з реальними потребами та фінансовими звичками конкретного клієнта [41, с. 53]. Подібний адресний підхід не лише зміцнює лояльність користувача, а й підвищує ефективність продуктової стратегії установи загалом.

В умовах цифрової економіки посилюється пріоритетність даних, що прямо визначає конкурентоспроможність банківської установи нарівні з традиційними фінансовими джерелами постачання капіталу. Накопичуючи відомості про фінансову поведінку, кредитну історію та споживчі вподобання клієнтів, банки формують інформаційний капітал, придатний для більш глибокої аналітичної обробки. Перетворення масивів сирих даних на корисні управлінські висновки уможливорює обґрунтоване прогнозування попиту, оптимізацію продуктового портфеля та виявлення прихованих ринкових закономірностей.

Логічним продовженням ефективного використання інформаційного ресурсу постає автоматизація прийняття рішень у сфері кредитування та оцінювання ризиків. Замість тривалого розгляду заявки кредитним комітетом сучасні скорингові системи, побудовані на алгоритмах машинного навчання, опрацьовують десятки параметрів позичальника та формують висновок щодо його платоспроможності протягом лічених хвилин. Завдяки такому підходу мінімізується вплив суб'єктивного чинника, підвищується точність прогнозування дефолтів та забезпечується послідовність застосування критеріїв оцінки.

Зростання обсягів оброблюваної інформації та перенесення операцій у віртуальне середовище неминуче актуалізують питання кібербезпеки й захисту персональних даних. Оскільки концентрація чутливих відомостей робить банківські системи привабливою мішенню для зловмисників, установи змушені впроваджувати багаторівневі механізми шифрування, біометричної автентифікації та моніторингу аномальної активності [27, с. 107;47]. Посилення регуляторних вимог щодо збереження даних водночас покладає на банки відповідальність за дотримання стандартів обробки даних, недотримання яких загрожує як репутаційними, так і фінансовими втратами.

Упродовж останнього десятиліття банківський сектор зіткнувся з безпрецедентним конкурентним тиском з боку FinTech-компаній та технологічних гігантів, які активно вторгаються у сферу фінансового посередництва. Не обтяжені застарілою інфраструктурою та консервативними процедурами, подібні учасники ринку пропонують вузькоспеціалізовані рішення у царині платежів, кредитування й управління активами, вирізняючись гнучкістю та клієнтоорієнтованістю. Володіння масштабними технологічними екосистемами та лояльною аудиторією дозволяє великим цифровим корпораціям інтегрувати фінансові функції у власні платформи, чим вони поступово перебирають частину традиційно банківських компетенцій. Перед обличчям такого виклику усталені установи змушені пришвидшувати власну технологічну модернізацію та переглядати стратегії утримання клієнтів.

Унаслідок зазначеного суперництва формуються принципово нові формати взаємодії споживача з банком, опосередковані цифровими інтерфейсами. Якщо колишня модель комунікації передбачала діалог із конкретним працівником, то сучасний клієнт дедалі частіше взаємодіє з установою через чат-боти, голосових асистентів та інтелектуальні застосунки, що здатні розпізнавати наміри користувача. Зміщення комунікації у бік автоматизованих цифрових посередників не лише пришвидшує

обслуговування, а й вивільняє людський ресурс для розв'язання нетипових завдань підвищеної складності.

Помітною тенденцією останніх років постає інтеграція банківських послуг у повсякденні цифрові сервіси та сторонні платформи. Завдяки відкритим програмним інтерфейсам фінансові функції на кшталт оплати, кредитування чи страхування інтегруються безпосередньо у застосунки електронної комерції, служби доставлення або маркетплейси, залишаючись непомітними для кінцевого користувача. Розчинення банківського сервісу в інших споживчих контекстах розмиває колишні межі фінансової установи, перетворюючи банк радше на постачальника інфраструктури, аніж на самостійну точку контакту.

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що в процесі вивчення теоретичних основ FinTech-інновацій у банківській діяльності сформульовано такі висновки:

- охарактеризовано сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі. FinTech-інновації – це процес створення, впровадження та поширення фінансових продуктів, послуг і бізнес-моделей, заснованих на цифрових технологіях (штучному інтелекті, блокчейні, великих даних, хмарних обчисленнях і програмних інтерфейсах), який якісно змінює спосіб виконання фінансових функцій, трансформує структуру взаємодії учасників ринку та зумовлює вимірювані ефекти у вигляді підвищення доступності, ефективності й прозорості фінансових послуг.

- розкрито роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг. Вона проявляється у тому, що традиційне обслуговування поступається дистанційним цифровим каналам, доступ до банківських послуг стає цілодобовим незалежно від місця перебування клієнта, операційні витрати банків скорочуються завдяки автоматизації процесів, банківські операції та перекази прискорюються до режиму реального часу, зручність і доступність послуг зростають через мобільні застосунки й онлайн-банкінг, а платіжна система трансформується з поширенням безготівкових розрахунків.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА FINTESCH-ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

2.1. Оцінка сучасного стану розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України

Розвиток FinTech-технологій в Україні має власну специфіку, зумовлену особливостями національної економіки, регуляторного середовища та рівня цифрової зрілості суспільства. Об'єктивне уявлення про досягнутий рівень потребує вивчення фактичного стану справ та реальних показників, що характеризують це явище у вітчизняних умовах.

Сучасний етап цифрової трансформації банківського сектору України характеризується стійким розширенням клієнтської бази дистанційного обслуговування, проте темпи цього розширення поступово згасають, що свідчить про наближення ринку до стану насичення. Роздрібний сегмент зріс із 51,7 млн до 66,95 млн користувачів упродовж 2022-2025 рр., тоді як корпоративний сегмент збільшився з 2,4 млн до 3,05 млн, тобто масштаб залучення фізичних осіб залишається на порядок вищим за корпоративний (Рис. 2.1).

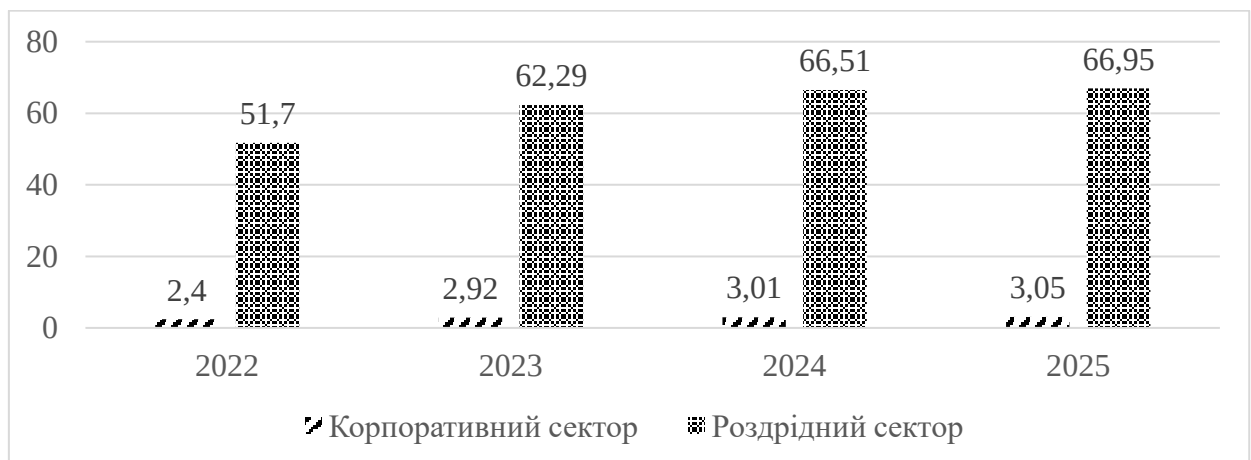

Рис. 2.1 Зміна кількості клієнтів банків, що використовують дистанційний банкінг, в 2022-2025 рр., млн осіб

Джерело: складено автором на основі [22]

Уповільнення динаміки простежується в обох сегментах. Найбільший приріст роздрібної аудиторії припав на 2022-2023 рр. і становив близько 20,5%, після чого щорічний темп знизився до 6,8%, а у 2025 р. ледь перевищив 0,7%. Аналогічну траєкторію демонструє корпоративний сектор, у якому первинне прискорення на рівні 21,7% змінилося приростом у 3,1% та 1,3% відповідно. Поступове згасання приростів відображає вичерпання резервів кількісного зростання, оскільки переважна частка активних клієнтів уже інтегрована до дистанційних каналів.

Подальше нарощування показників потребує радше якісного поглиблення наявних послуг, ніж простого охоплення нових користувачів. Розрив між сегментами заслуговує на окрему увагу, адже роздрібна аудиторія перевищує корпоративну приблизно у двадцять два рази, і ця пропорція майже не змінюється протягом усього періоду. Така усталеність співвідношення вказує на структурну природу диспропорції, за якої корпоративні клієнти, попри незрівнянно менший чисельний склад, забезпечують вагому частку оборотів, тоді як фізичні особи формують масовість і визначають загальну конфігурацію попиту на віддалені банківські сервіси.

Структурні зрушення у платіжній поведінці клієнтів проявляються при зіставленні вартісних обсягів безготівкових операцій. Сума переказів з картки на картку скоротилася з пікового значення 1989,6 млрд грн у 2023 р. до 1231,9 млрд грн у 2025 р., що відповідає падінню майже на 38% (Рис. 2.2).

Згортання таких переказів узгоджується з посиленням регуляторного контролю Національного банку України над операціями між фізичними особами та протидією схемам використання підставних рахунків. Натомість категорія інших операцій зросла з 922 млрд грн до 2682,4 млрд грн, а придбання товарів і послуг у мережі Інтернет після проміжних коливань досягло 770 млрд грн.

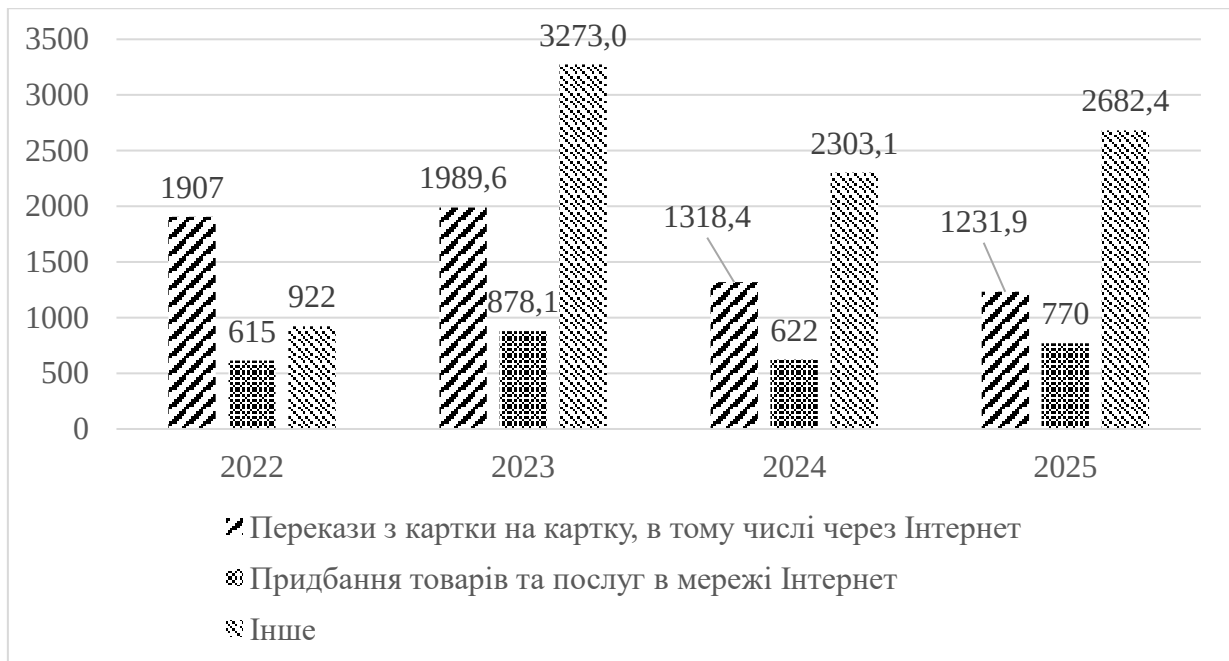

Рис. 2.2 Динаміка суми безготівкових операцій по платіжним карткам, здійснених в інтересах клієнтів банків України в 2022-20254 рр., млрд грн.

Джерело: складено автором на основі [16;15;37;38;39;40;34]

Перерозподіл вартісних потоків між категоріями набуває особливої виразності, якщо врахувати їхні взаємні частки. У 2022 р. перекази з картки на картку формували приблизно половину сукупного обсягу безготівкових операцій, тоді як до 2025 р. їхня вага знизилася до п'ятої частини, поступившись першістю різномірній групі інших операцій. Зміщення ваги від міжкарткових переказів до прямих розрахунків у торговельно-сервісній мережі засвідчує високу насиченість і більш пізню стадію розвитку платіжної інфраструктури, за якої платіжна картка дедалі частіше виконує функцію засобу оплати, а не каналу переміщення коштів між приватними особами.

Кількісний вимір транзакційної активності підтверджує описану тенденцію та доповнює її. Кількість переказів з картки на картку зменшилося з 957 млн до 663,1 млн операцій, тобто приблизно на 31%, тимчасом як обсяг інших безготівкових операцій зріс із 2788 млн до 7586,6 млн одиниць, тобто майже втричі (Рис. 2.3).

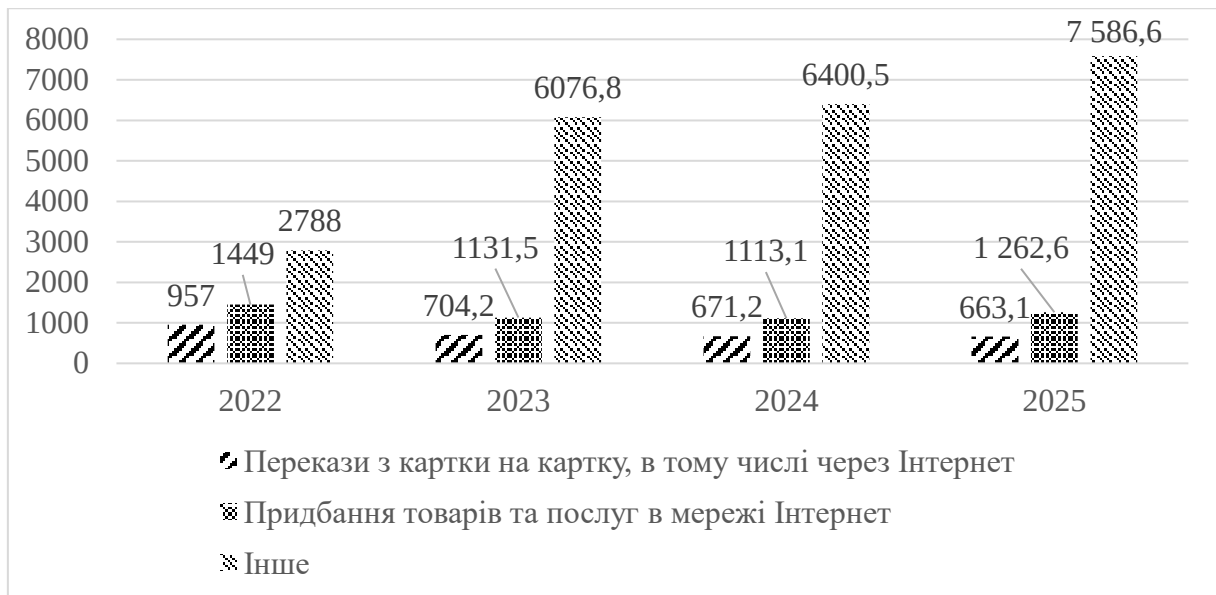

Рис. 2.3 Динаміка кількості безготівкових операцій по платіжним карткам, здійснених в інтересах клієнтів банків України в 2022-2025 рр., млн од.

Джерело: складено автором на основі [16;15;37;38;39;40;34]

Придбання товарів і послуг у мережі Інтернет наприкінці періоду перевищило позначку 1262,6 млн операцій, відновившись після спаду 2023-2024 рр.

Зіставлення вартісних і кількісних рядів дає змогу обчислити середній розмір однієї операції, що увиразнює глибину поведінкових змін. Для переказів цей показник знизився з близько 1993 грн до 1858 грн, для онлайн-придбань, навпаки, підвищився з 424 грн до 610 грн, а дрібні повсякденні розрахунки у категорії інших операцій утримують середній розмір на рівні близько 350 грн. Переважання численних дрібних платежів над масштабними переказами засвідчує укорінення безготівкової культури в буденних споживчих практиках та зміщення центру ваги платіжної системи з переказного на розрахунковий функціонал.

Кадрове забезпечення цифрових перетворень розподілене вкрай нерівномірно й концентрується навколо банків-лідерів. Абсолютну першість утримує ПриватБанк, технічний штат якого сягає 2395 осіб за загальної чисельності персоналу в Україні 17255 осіб та річного приросту 762 особи, що багаторазово перевищує показники найближчих конкурентів (Таблиця 2.1).

Другу позицію посідає ПУМБ із 901 технічним фахівцем, а трійку замикає Райффайзен Банк, у якому 763 технічні спеціалісти доповнюються ширшим складом профільного підрозділу до 863 осіб.

Співвідношення технічного штату до загальної чисельності працівників розкриває різну міру технологічної насиченості банківських структур. У ПриватБанку частка технічних фахівців становить близько 14%, тоді як у Ощадбанку за порівнянної загальної чисельності персоналу вона ледь сягає 4%, що відображає відмінні моделі організації цифрового розвитку. Окрему увагу привертає різноспрямованість річної динаміки, адже поряд із нарощуванням штату в Банку Альянс на 163 особи та в Банку «Південний» на 127 осіб низка установ, серед яких Райффайзен Банк, Укрексімбанк та Universal Bank, скоротила технічний персонал, що свідчить про неоднорідність стратегій управління людським капіталом у сфері інформаційних технологій.

Таблиця 2.1.

Кількість ІТ спеціалістів у банках України в 2025 році

Міс-це	Назва банку	Технічні спеціалісти, ос.	Працівники в ІТ-підрозділах, ос.	Спів-робітники в Україні, ос.	Приріст за останній рік, ос.
1	2	3	4	5	6
1	ПриватБанк	2 395	2 395	17 255	762
2	ПУМБ	901	901	7 200	131
3	Райффайзен Банк	763	863	5 461	-89
4	Ощадбанк	624	624	16 193	74
5	Sense Bank	550	555	4 444	106
6	Ukrsibbank BNP Paribas Group	250	400	4 300	12
7	Банк «Південний»	249	272	1 700	127
8	Креді Агріколь Банк	244	244	2 127	76
9	ОТП Банк	239	244	2 210	36
10	Укргазбанк	207	235	3 832	37
11	Банк Альянс	190	210	932	163
12	Укрексімбанк	180	250	2 000	-38
13	Кредобанк	160	168	1 622	-10
14	А-банк	150	150	3 000	0
15	Universal Bank	105	105	2 984	-26

Джерело: складено автором на основі [33]

Технологічний ландшафт української фінтех-індустрії формується навколо інтеграційних рішень, які забезпечують взаємодію між розрізненими системами. Програмні інтерфейси застосунків охоплюють 71% компаній і посідають беззаперечне лідерство, що підтверджує пріоритет принципу відкритого банкінгу та модульної побудови сервісів (Рис. 2.4).

Штучний інтелект із показником 43% та супутні йому чат-боти з 42% утворюють другий за вагомістю технологічний пласт, орієнтований на автоматизацію взаємодії з клієнтами та обробку значних масивів даних.

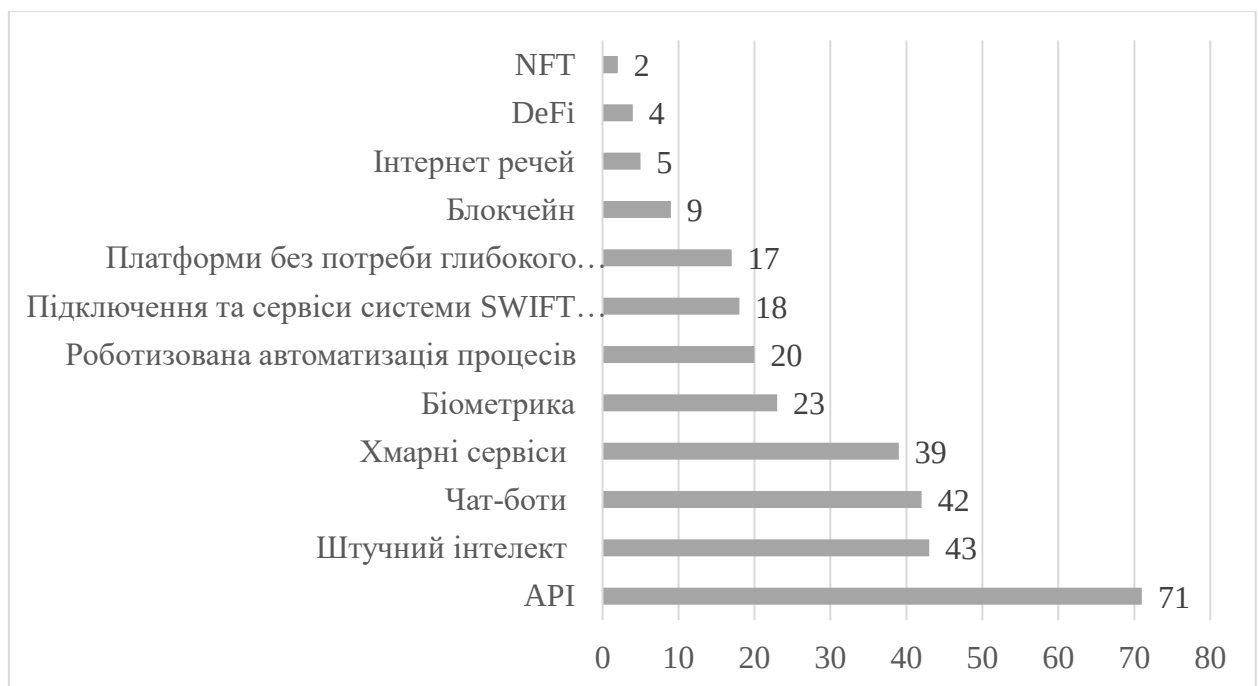

Рис. 2.4 Головні технології серед українських фінтех-компаній у 2023-2025
рр., %

Джерело: складено автором на основі [48]

Розподіл часток між технологіями окреслює виразну межу між усталеним інструментарієм та рішеннями експериментального характеру. Хмарні сервіси з охопленням 39% і біометрика з 23% утворюють проміжний ешелон зрілих, проте ще не повсюдних технологій, тоді як блокчейн з 9%, інтернет речей з 5%, децентралізовані фінанси з 4% та незамінні токени з 2% залишаються на периферії впровадження. Концентрація галузевих зусиль

навколо програмних інтерфейсів, штучного інтелекту та засобів автоматизованої взаємодії, за помітного відставання розподілених реєстрів і суміжних новацій, засвідчує прагматичну орієнтацію вітчизняного фінтеху на технології з підтвердженою віддачею та порівняно швидкою окупністю.

Підводячи підсумок, зазначимо, що сучасний стан розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України засвідчує наближення дистанційного обслуговування до межі насичення, оскільки роздрібна аудиторія зросла з 51,7 млн до 66,95 млн осіб за уповільнення річного приросту з 20,5% до 0,7%. Структура безготівкових розрахунків зазнала якісного зрушення, адже перекази з картки на картку скоротилися майже на 38% до 1231,9 млрд грн, тоді як інші операції зросли до 2682,4 млрд грн, що відображає зміщення функції платіжної картки з переміщення коштів на пряму оплату товарів і послуг. Технологічний та кадровий фундамент галузі залишається нерівномірним, бо програмні інтерфейси застосунків охоплюють 71% компаній за периферійного впровадження блокчейну на рівні 9%, а технічний штат концентрується навколо лідерів на чолі з ПриватБанком із 2395 фахівцями.

2.2. Аналіз використання цифрових банківських сервісів та інноваційних фінансових продуктів українськими банками

Практичне впровадження інноваційних рішень найкраще проявляється в конкретних сервісах і продуктах, які банки пропонують своїм клієнтам. Тому ґрунтовне дослідження потребує переходу від загальних оцінок до розгляду реального досвіду українських банків у цій сфері.

Цифрові банки демонструють вищу інтенсивність упровадження функціоналу з додатковою вартістю порівняно з рештою установ за кожною без винятку позицією, що засвідчує структурну, а не випадкову перевагу. Найширше представлення отримала програма лояльності зі значенням 95

проти 62, а другу сходинку посідають спеціальні знижки та акції з показниками 78 і 38 відповідно. Така конфігурація вказує на те, що утримання клієнта через систему винагород становить базовий рівень конкуренції, доступний обом групам банків, тоді як саме навколо нього вибудовується подальша диференціація (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2.

Функціонал з додатковою доданою вартістю, що більш активно використовується у банках, орієнтованих на цифровізацію, у тому числі українських

	Цифрові банки	Інші банки
Програма лояльності	95	62
Спеціальні знижки та акції	78	38
Поповнення рахунку мобільного телефону	60	33
Менеджер паролів	53	24
Кредитний рейтинг	34	7
Хмарне сховище	15	6
Оплата проїзду по автомагістралі	33	8
Бронювання готелів, авіаквитків або залізничних квитків	31	7
Купівля паркувальних та транспортних квитків	25	10
Купівля доступу до лаунжів в аеропортах	6	2
Подання заявки на отримання соціальних виплат	25	3
Подання декларації про доходи	20	6
Перевірка статусу соціального страхування	14	1
Купівля квитків на соціальні заходи	11	3
Купівля квитків у кіно або театр	10	3
Придбання пакету медичних послуг	15	3
Бронювання медичних послуг	9	1
Бронювання медичних оглядів та прийомів	8	1

Джерело: складено автором на основі [4]

Розрив між двома групами установ не є однорідним і поглиблюється в міру зростання складності та екосистемної інтегрованості послуги. Якщо за програмою лояльності цифрові банки перевищують конкурентів приблизно у півтора раза, то перевірка статусу соціального страхування фіксує співвідношення 14 до 1, подання заявки на отримання соціальних виплат демонструє пропорцію 25 до 3, а бронювання медичних послуг сягає

дев'ятикратної переваги. Кредитний рейтинг із значеннями 34 та 7 підтверджує цю саму закономірність, оскільки інструменти, що потребують глибокої взаємодії з державними реєстрами та зовнішніми постачальниками, майже не присутні в арсеналі традиційних установ.

Звідси випливає, що конкурентна перевага цифрових банків формується не за рахунок типових платіжних операцій, а завдяки спроможності інтегрувати в єдиний застосунок державні, соціальні та побутові процеси.

Найнижчі абсолютні значення припадають на вузькоспеціалізовані напрями, зокрема купівлю доступу до лаунжів в аеропортах із показником 6, бронювання медичних оглядів та прийомів зі значенням 8 і бронювання медичних послуг на рівні 9. Помірний характер цих величин відображає радше нішевий попит, аніж технологічну неспроможність, адже навіть за такого обмеженого поширення цифрові банки зберігають кратну першість над рештою установ. Поєднання масштабних показників за лояльністю та поповненням мобільного рахунку зі значенням 60 із локальними сегментами медичних і транспортних послуг засвідчує перехід від моделі суто платіжного посередника до моделі цифрової екосистеми повсякденного обслуговування.

Україна із часткою операцій через цифрові канали на рівні 48 відсотків посідає проміжну позицію у міжнародному зіставленні, поступаючись лідерам азійського регіону, проте випереджаючи низку розвинених економік Європи. Очолюють розподіл КНР, Індія та США з показниками 95, 90 і 85 відсотків відповідно, тоді як замикають його Швеція, Іспанія та Казахстан зі значеннями 39, 38 та 35 відсотків (Рис. 2.5).

Випередження Україною Швеції та Іспанії, попри суттєву різницю в економічному потенціалі цих держав, свідчить про те, що темпи переходу на дистанційне обслуговування визначаються передусім зрілістю банківської інфраструктури та споживчою поведінкою, а не загальним рівнем добробуту.

Відставання вітчизняного сектору від світового лідера сягає сорока семи відсоткових пунктів, що окреслює простір для подальшого зростання, водночас не применшуючи вже досягнутого результату.

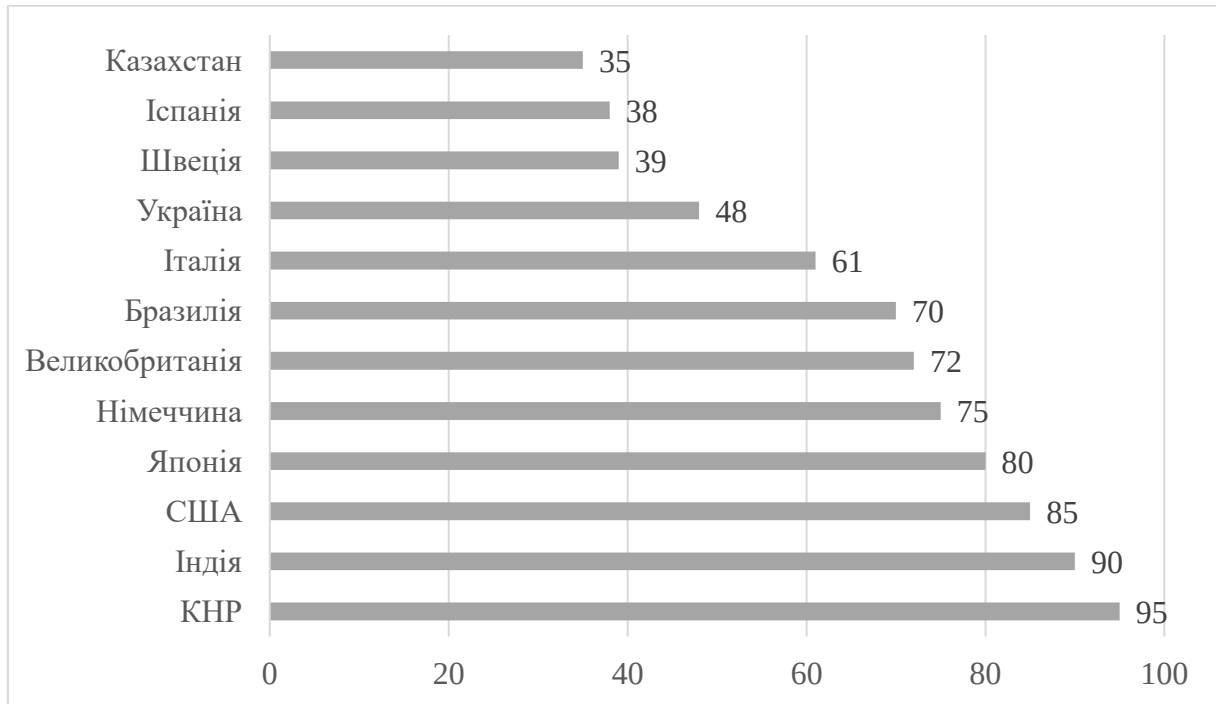

Рис. 2.5 Частка операцій банків через цифрові канали у 2023-2025 роках у розрізі країн, %

Джерело: складено автором на основі [13]

Концентрація найвищих часток саме в азійських країнах відображає ефект пізнього старту, за якого фінансові системи цих держав одразу формувалися навколо мобільних платформ, оминаючи стадію розгалуженої мережі відділень. Українська позначка у 48 відсотків постає закономірним наслідком прискореної цифровізації останніх років, під час якої частина банківських функцій перемістилася в дистанційний формат унаслідок як технологічного поступу, так і вимушеного обмеження фізичної присутності.

Оцінювання функціональних можливостей банківських застосунків демонструє чітку стратифікацію ринку за критерієм повноти послуг. Найвищу сумарну оцінку у п'ять балів отримали Monobank і ПриватБанк, які забезпечують увесь перелік перевірених операцій, тоді як Райффайзен Банк із двома балами реалізує лише відкриття кредитної лінії та оплату довільного рахунку (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3.

Результати оцінювання функціональних можливостей банківських застосунків

Банк	Відкриття кредитної лінії	Долучення карток інших банків	Оплата будь-якого рахунку	Прив'язка різних рахунків клієнта	Відкриття валютного депозиту у застосунку	Сума балів
Монобанк	+	+	+	+	+	5
ПриватБанк	+	+	+	+	+	5
Ощадбанк	+	-	+	-	+	3
Райффайзен Банк	+	-	+	-	-	2
Ідея Банк	+	-	+	+	+	4

Джерело: складено автором на основі [20]

Проміжні позиції зайняли Ідея Банк із чотирма балами та Ощадбанк із трьома, що формує виразну ієрархію технологічної зрілості установ.

Розмежувальним чинником між лідерами та рештою учасників виступає долучення карток інших банків, доступне виключно у Монобанк і ПриватБанку. Саме ця функція, поряд із прив'язкою різних рахунків клієнта, перетворює застосунок із інструмента обслуговування власних продуктів на агрегатор фінансів користувача, а її відсутність утримує Ощадбанк і Райффайзен Банк на нижчих щаблях. Універсальними залишаються відкриття кредитної лінії та оплата будь-якого рахунку, наявні в усіх п'яти установ, через що ці операції втрачають значення конкурентного маркера й переходять до розряду галузевого стандарту.

Показники завантажень у Google Play підтверджують перенесення функціональної переваги у площину споживчого визнання. Понад десять мільйонів встановлень припадає на Монобанк та Приват24 за однакової оцінки 4,8, тоді як О.Банк акумулював понад сто тисяч завантажень за найнижчого рейтингу 2,9 (Таблиця 2.4).

Таблиця 2.4.

Кількість завантажень мобільних застосунків у Google Play найбільш популярних банківських застосунків

Назва застосунку	Кількість скачувань	Оцінка застосунку
Монобанк – банк у телефоні	понад 10 млн	4,8
Приват24	понад 10 млн	4,8
Ощад	понад 5 млн	4,7
Raiffeisen Online Україна	понад 1 млн	4,2
O.Bank: мобільний банкінг	понад 100 тис.	2,9

Джерело: складено автором на основі [50]

Зіставлення цих величин із результатами функціонального оцінювання демонструє пряму відповідність між повнотою можливостей застосунку та масштабом і лояльністю його аудиторії.

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що в процесі оцінки FinTech-інновацій у діяльності банків України визначено такі аспекти:

- оцінено сучасний стан розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України. Проявляється вичерпання резервів кількісного зростання дистанційних каналів, позаяк збільшення роздрібної бази з 51,7 млн до 66,95 млн користувачів супроводжувалося падінням темпів приросту з 20,5% до 0,7%. Платіжна поведінка клієнтів трансформувалася у бік розрахункового функціоналу, оскільки обсяг міжкарткових переказів зменшився на 38% до 1231,9 млрд грн, а категорія інших операцій сягнула 2682,4 млрд грн, засвідчуючи дозрівання платіжної інфраструктури. Розподіл технологічних та людських ресурсів зберігає виразну нерівномірність, адже домінування програмних інтерфейсів застосунків на рівні 71% контрастує зі скромними 9% блокчейну, а кадрове ядро зосереджене в банках-лідерах із ПриватБанком та його 2395 технічними спеціалістами на чолі.

- проаналізовано використання цифрових банківських сервісів та інноваційних фінансових продуктів українськими банками. Цифрові банки переважають традиційні установи за кожною позицією функціоналу з додатковою вартістю, причому розрив поглиблюється від півтораразової переваги за програмою лояльності зі значеннями 95 проти 62 до кратної першості за інтеграцією державних і соціальних послуг на кшталт перевірки статусу соціального страхування зі співвідношенням 14 до 1. Україна із часткою операцій через цифрові канали на рівні 48 відсотків посідає проміжну позицію у світовому зіставленні, випереджаючи Швецію та Іспанію з показниками 39 і 38 відсотків, проте відстаючи від лідера в особі КНР на сорок сім відсоткових пунктів. Функціональне оцінювання та обсяги завантажень демонструють узгоджену картину, за якої Monobank і ПриватБанк із максимальними п'ятьма балами та понад десятьма мільйонами встановлень за оцінки 4,8 формують сегмент повнофункціональних необанків.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FINTESCH-ІННОВАЦІЙ У БАНКАХ УКРАЇНИ

3.1. Основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі

Попри очевидні переваги, процес упровадження FinTech-інновацій супроводжується низкою перешкод, що стримують його повноцінну реалізацію. Виявлення та систематизація цих ускладнень є необхідною умовою для пошуку ефективних шляхів їх подолання.

Серед чинників, що стримують розгортання фінансово-технологічних інновацій у вітчизняному банківському секторі, особливе місце посідає кадрова проблема, тісно пов'язана з диспропорціями в оплаті праці фахівців відповідного профілю. Якщо звернутися до порівняльних даних щодо винагороди програмістів за напрямом «Розробка програмного забезпечення», стає очевидною суттєва відмінність між українським ринком праці та розвиненими економіками (Рис. 3.1).

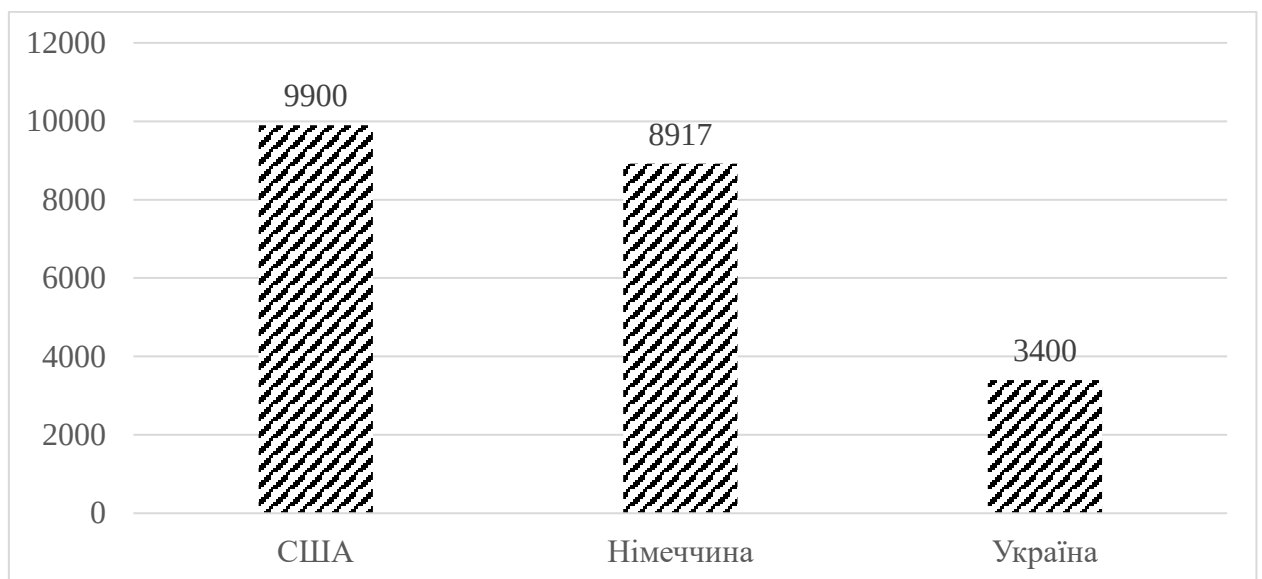

Рис. 3.1 Співставлення заробітних плат програмістів за напрямком «Розробка програмного забезпечення» у 2025 році, дол. США в місяць

Джерело: складено автором на основі [23;44;1;11]

У межах американського ринку середньомісячна заробітна плата спеціаліста сягає 9900 доларів США, тоді як німецькі роботодавці пропонують дещо нижчий, проте співмірний рівень – 8917 доларів США. Натомість вітчизняний фахівець отримує в середньому лише 3400 доларів США щомісяця, що майже втричі поступається американським показникам. Через таку різницю у винагороді посилюється вплив кваліфікованих кадрів за кордон, а банківські установи зазнають дедалі більших труднощів із залученням та утриманням компетентних розробників, без яких упровадження сучасних фінансово-технологічних рішень видається ускладненим.

Не менш гострою постає проблема кібернетичної безпеки, що набуває особливої ваги з огляду на стрімке зростання збитків від злочинних посягань у платіжній сфері. Простежуючи динаміку втрат від карткового шахрайства впродовж 2023-2025 років, неважко зауважити стійку висхідну тенденцію, яка викликає обґрунтоване занепокоєння. У 2023 році сукупні збитки оцінювалися на рівні 833 мільйонів гривень, проте вже наступного року вони зросли до 1100 мільйонів гривень (Рис. 3.2).

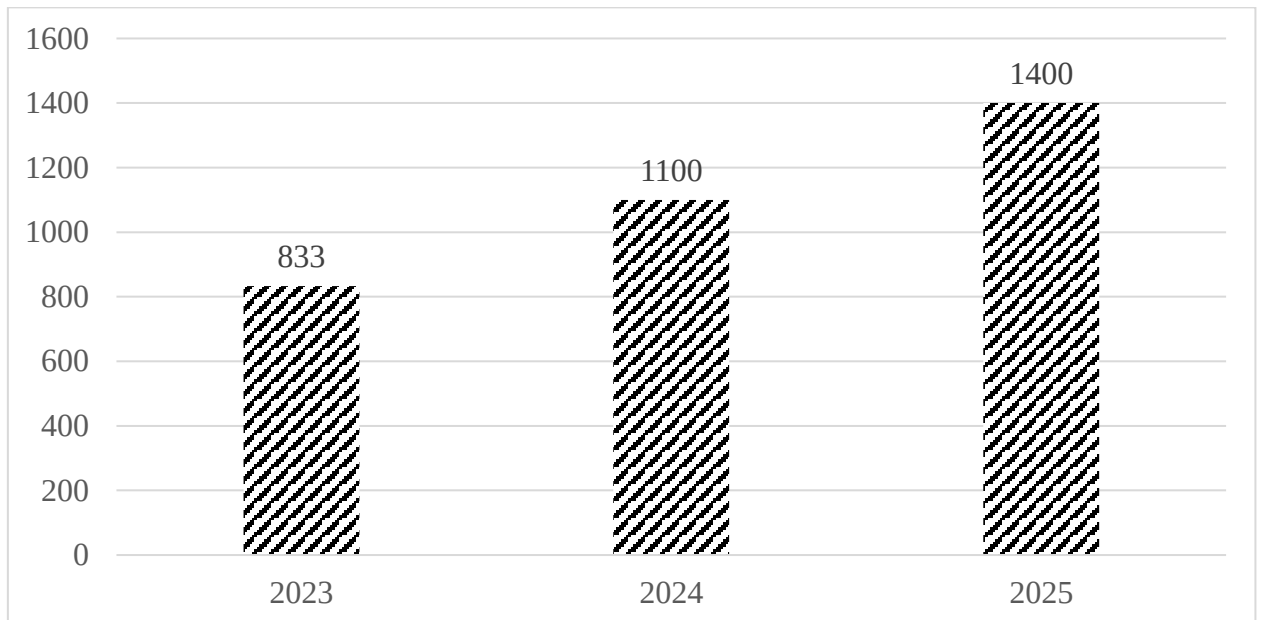

Рис. 3.2 Динаміка втрат від карткового шахрайства в Україні в 2023-2025 рр.,
млн грн.

Джерело: складено автором на основі [17;43;52]

Показник на 2025 рік сягає 1400 мільйонів гривень, що засвідчує майже двократне збільшення втрат лише за три роки. Подібне нарощення обсягів незаконного привласнення коштів свідчить про недостатню захищеність наявних платіжних механізмів та необхідність суттєвого посилення засобів протидії зловмисникам, оскільки розширення цифрових сервісів неминуче супроводжується множенням векторів потенційних атак.

Серед першочергових перешкод, що постають на шляху розгортання фінансово-технологічних інновацій у вітчизняному банківському секторі, чільне місце посідає недосконалість нормативно-правового підґрунтя та його хронічне відставання від реальних темпів еволюції відповідних технологій. Доводиться констатувати, що законодавець об'єктивно неспроможний устигати за стрімким розвитком цифрових рішень, унаслідок чого між появою новітнього сервісу та його належним правовим унормуванням утворюється відчутний часовий розрив. У межах такого розриву учасники ринку змушені діяти в умовах правової невизначеності, ризикуючи зіткнутися з ретроспективним переглядом регуляторних вимог або суперечливим тлумаченням наявних норм. Через брак чітких приписів щодо обігу криптоактивів, функціонування відкритого банкінгу та застосування алгоритмів машинного навчання банківські установи виявляють виправдану обережність, відкладаючи впровадження перспективних продуктів до моменту правового прояснення. Окреслена прогалина не лише гальмує модернізацію, але й підриває довіру інвесторів, для яких передбачуваність регуляторного середовища становить визначальний критерій під час ухвалення рішень (Рис. 3.3).

Окрему групу викликів становлять проблеми кібернетичної безпеки, нерозривно пов'язані зі зростанням ризиків шахрайства та витоку конфіденційної інформації.

Поширення цифрових каналів обслуговування неминуче супроводжується множенням векторів потенційних атак, через що захищеність платіжних даних перетворюється на питання першорядної ваги.

Будь-який витік чутливих відомостей здатен завдати установі не лише прямих збитків, але й репутаційної шкоди, наслідки якої долаються значно складніше за матеріальні втрати.

Рис. 3.3 Інші суттєві проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі

Джерело: складено автором на основі [26, с. 223;27, с. 107;30, с. 130;35, с. 160;47]

Відчутного тиску національні установи зазнають з боку небанківських фінансово-технологічних компаній, які подеколи виявляють більшу гнучкість у впровадженні новацій. Звільнені від тягаря застарілої інфраструктури, такі гравці стрімко виводять на ринок зручні клієнтоорієнтовані сервіси, перебираючи на себе частку традиційно банківських функцій. Суттєво ускладнює становище й обмежений доступ до зарубіжних капіталовкладень, унаслідок чого банки позбавлені вагомого джерела фінансування масштабних перетворень.

Накладаючись на воєнний стан та супутню економічну нестабільність, ця обставина істотно утруднює довгострокове планування й підвищує загальний рівень невизначеності, за якого ухвалення стратегічних рішень обертається підвищеним ризиком.

Бракує, окрім того, налагодженої взаємодії між банківськими установами, новими підприємствами та регуляторним органом, без якої узгоджений поступ у галузі стає малоймовірним. Через відсутність дієвих майданчиків для діалогу зусилля окремих учасників лишаються розрізненими, а потенціал синергії – нереалізованим. Завершує перелік окреслених проблем відсутність вітчизняного відповідника сучасної моделі штучного інтелекту, здатної виконувати ділові завдання банків, що ставить національний сектор у залежність від зовнішніх розробок.

Спираючись на зарубіжні рішення, установи наражаються на ризики, пов'язані з передаванням даних за межі країни та можливими обмеженнями доступу, унаслідок чого технологічний суверенітет вітчизняної фінансової системи лишається вразливим.

Підводячи підсумок, зазначимо, що в якості проблем впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі відмічено недосконалість і відставання нормативно-правової бази від темпів розвитку FinTech, високі витрати на впровадження та інтеграцію нових технологій, проблеми кібербезпеки та зростання ризиків шахрайства й витоку даних, дефіцит кваліфікованих ІТ-фахівців та спеціалістів у сфері FinTech, конкуренцію з боку небанківських FinTech-компаній, обмежений доступ до зарубіжних інвестицій, воєнний стан та економічну нестабільність, що ускладнюють довгострокове планування, недостатню співпрацю між банками, стартапами та регулятором, а також відсутність українського аналогу сучасної ІІІ-моделі для виконання бізнес-завдань банків.

3.2. Напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у діяльності банків України в умовах цифрової економіки

Подальший поступ банківської системи значною мірою залежить від здатності адаптувати фінансові технології до вимог цифрової економіки. З огляду на це важливого значення набуває окреслення можливих орієнтирів удосконалення та оцінка перспектив, що відкриваються перед вітчизняними банками.

Першим із пріоритетних напрямів виступає запровадження систем кібербезпеки на основі штучного інтелекту, потреба в якому зумовлена зростанням частоти та вартості інцидентів із витоком даних у фінансовому секторі. Сукупні витрати за відповідним заходом на горизонті трьох років складаються з початкових капітальних вкладень на придбання та інтеграцію системи в обсязі 1 000 тис. дол. США і операційних витрат, що накопичуються до 1 200 тис. дол. США, унаслідок чого загальна сума сягає 2 200 тис. дол. США (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1.

Витрати в рамках заходу з впровадження систем кібербезпеки на основі штучного інтелекту на прикладі окремого банку, тис. дол. США

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
1	Початкові капітальні витрати на впровадження системи (придбання, інтеграція)	-	1 000
2	Річні операційні витрати (ліцензії, обслуговування, фахівці)	-	400
3	Горизонт розрахунку, років	-	3
4	Сукупні операційні витрати за горизонт	ряд.2 × ряд.3	1 200
5	Загальні витрати за заходом	ряд.1 + ряд.4	2 200

Джерело: складено автором на основі [3;12]

Попри відчутний розмір первинних вкладень доцільність такого кроку підтверджується очікуваним економічним ефектом, адже середня вартість одного інциденту в галузі оцінюється на рівні 5 560 тис. дол. США, тоді як

застосування інтелектуальних алгоритмів та автоматизації дає змогу знизити цю вартість на 2 200 тис. дол. США. Зважаючи на ймовірність настання серйозного інциденту впродовж року, що дорівнює 0,67, очікуване річне зниження збитків формується на рівні 1 474 тис. дол. США, а за весь горизонт розрахунку становить 4 422 тис. дол. США (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2.

Економічний ефект від реалізації заходу впровадження систем кібербезпеки на основі штучного інтелекту на прикладі окремого банку

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
1	Середня вартість одного інциденту з витоком даних у фінансовому секторі, тис. дол. США	-	5 560
2	Зниження вартості інциденту завдяки штучному інтелекту та автоматизації, тис. дол. США	-	2 200
3	Ймовірність настання серйозного інциденту протягом року, частка одиниці	-	0,67
4	Очікуване річне зниження збитків (річний ефект), тис. дол. США в рік	ряд.7 × ряд.8	1 474
5	Очікуване зниження збитків за горизонт розрахунку, тис. дол. США	ряд.9 × ряд.3	4 422

Джерело: складено автором на основі [2;7]

Обґрунтованість зазначеного напрямку остаточно підтверджується підсумковими показниками ефективності, адже чистий економічний ефект за горизонт перевищує понесені витрати й становить 2 222 тис. дол. США, період окупності не виходить за межі одного року й дорівнює 0,93 року, а рентабельність вкладень досягає 101 % (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3.

Ефективність заходу з впровадження систем кібербезпеки на основі штучного інтелекту

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
1	Загальні витрати за заходом, тис. дол. США	ряд.5	2 200
2	Чистий економічний ефект за горизонт, тис. дол. США	ряд.10 – ряд.5	2 222
3	Період окупності, років	ряд.1 ÷ (ряд.9 – ряд.2)	0,93
4	Рентабельність вкладень, %	ряд.12 ÷ ряд.5 × 100	101

Джерело: авторський розрахунок

Подібне співвідношення витрат і результату дозволяє трактувати інвестиції в інтелектуальні системи захисту не лише як інструмент мінімізації репутаційних та фінансових ризиків, але і як економічно самодостатній проєкт, що генерує позитивну віддачу вже на ранніх етапах експлуатації.

Поряд із посиленням захисного контуру окремої уваги заслуговує напрям, пов'язаний із розгортанням власних інтелектуальних рішень шляхом донавчання зарубіжних ШІ-моделей, що відкриває перед банками можливість формування технологічної автономії за умов помірного бюджету. Якщо розробка моделі «з нуля» потребує значних ресурсів, то адаптація вже наявної базової моделі сучасними методами параметрично-ефективного донавчання (PEFT/LoRA) суттєво зменшує сукупну вартість проєкту. Загальні витрати за таким заходом обмежуються сумою 515 тис. дол. США, що охоплює вартість обладнання, обчислювальні витрати на донавчання, разову підготовку даних та оплату фахівців, а також обслуговування моделі впродовж трирічного горизонту (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4.

Витрати в рамках заходу з донавчання зарубіжної ШІ-моделі

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
1	Вартість обладнання для донавчання та розгортання моделі, тис. дол. США	-	50
2	Витрати на донавчання моделі методами PEFT/LoRA (обчислення), тис. дол. США	-	5
3	Разові витрати на підготовку даних та оплату фахівців, тис. дол. США	-	100
4	Річні витрати на розгортання та обслуговування моделі, тис. дол. США в рік	-	120
5	Горизонт розрахунку, років	-	3
6	Сукупні витрати на обслуговування за горизонт, тис. дол. США	ряд.4 × ряд.5	360
7	Загальні витрати за заходом, тис. дол. США	ряд.1 + ряд.2 + ряд.3 + ряд.6	515

Джерело: складено автором на основі [6;8;5]

Порівняння з альтернативою, орієнтовна вартість якої сягає 10 млн дол. США, та застосування консервативного коефіцієнта зниження витрат на рівні 0,6 дають економію на розробці в розмірі 6 тис. дол. США (Таблиця 3.5).

Таблиця 3.5.

Економічний ефект від реалізації заходу

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
1	Орієнтовна вартість створення власної моделі «з нуля» (альтернатива), тис. дол. США	-	10 000
2	Консервативний коефіцієнт зниження витрат при донавчання замість створення з нуля, частка одиниці	-	0,6
3	Економія на розробці моделі (одноразовий ефект), тис. дол. США	ряд.8 × ряд.9	6 000

Джерело: складено автором на основі [14;9]

Особливо показовими видаються підсумкові індикатори результативності цього заходу, оскільки чистий економічний ефект перевищує 5 485 тис. дол. США, середньорічний ефект становить 2 млн дол. США, період окупності скорочується до 0,26 року, а рентабельність вкладень досягає рівня 1 065 % (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.6.

Ефективність заходу з донавчання зарубіжної ІІІ-моделі

№	Показник (одиниця виміру)	Розрахунок	Значення
11	Загальні витрати за заходом, тис. дол. США	ряд.7	515
12	Чистий економічний ефект, тис. дол. США	ряд.10 – ряд.7	5 485
13	Середньорічний економічний ефект, тис. дол. США в рік	ряд.10 ÷ ряд.5	2 000
14	Період окупності, років	ряд.7 ÷ ряд.13	0,26
15	Рентабельність вкладень, %	ряд.12 ÷ ряд.11 × 100	1 065,0

Джерело: авторський розрахунок

Настільки висока віддача пояснюється передусім асиметрією між витратами на адаптацію готового рішення та вартістю самостійного створення моделі, що робить стратегію донавчання раціональним вибором для установ, які прагнуть впроваджувати інтелектуальні сервіси без надмірного фінансового навантаження.

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що в процесі обґрунтування перспектив розвитку FinTech-інновацій у банках України сформульовано такі рекомендації:

- виокремлено основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі. Сюди можна віднести високі витрати на впровадження та інтеграцію нових технологій, дефіцит кваліфікованих IT-фахівців та спеціалістів у сфері FinTech, недосконалість і відставання нормативно-правової бази від темпів розвитку FinTech, проблеми кібербезпеки та зростання ризиків шахрайства й витоку даних, обмежений доступ до зарубіжних інвестицій, недостатню співпрацю між банками, стартапами та регулятором, конкуренцію з боку небанківських FinTech-компаній, воєнний стан та економічну нестабільність, що ускладнюють довгострокове планування, а також відсутність українського аналогу сучасної III-моделі для виконання бізнес-завдань банків;

- визначено напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у діяльності банків України в умовах цифрової економіки. Запровадження систем кібербезпеки на основі штучного інтелекту є економічно обґрунтованим напрямом удосконалення FinTech-технологій, оскільки за загальних витрат 2 200 тис. дол. США захід забезпечує чистий економічний ефект 2 222 тис. дол. США, рентабельність вкладень на рівні 101 % та період окупності 0,93 року. Не менш перспективним постає донавчання зарубіжних III-моделей методами PEFT/LoRA, що за витрат лише 515 тис. дол. США дає економію 6 млн дол. США, рентабельність 1 065 % і період окупності 0,26 року. Зважаючи на високі показники окупності та рентабельності обох заходів, їх комплексна реалізація сприятиме зміцненню конкурентоспроможності банківського сектору України в умовах цифрової економіки.

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теоретичних і практичних аспектів FinTech-інновацій у діяльності банків України, їх сучасного стану та перспектив сформульовано такі висновки та рекомендації:

1. Охарактеризовано сутність, особливості та основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі. FinTech-інновації – це процес створення, впровадження та поширення фінансових продуктів, послуг і бізнес-моделей, заснованих на цифрових технологіях (штучному інтелекті, блокчейні, великих даних, хмарних обчисленнях і програмних інтерфейсах), який якісно змінює спосіб виконання фінансових функцій, трансформує структуру взаємодії учасників ринку та зумовлює вимірювані ефекти у вигляді підвищення доступності, ефективності й прозорості фінансових послуг.

2. Розкрито роль цифрових технологій у трансформації сучасних банківських послуг. Вона проявляється у тому, що бізнес-модель банків змінюється з появою необанків без фізичної присутності, якість обслуговування покращується за рахунок персоналізації продуктів, дані набувають значення стратегічного ресурсу банку, прийняття рішень щодо кредитування та оцінки ризиків автоматизується, фінансова інклюзія розширюється із залученням нових категорій клієнтів, а вимоги до кібербезпеки та захисту персональних даних відчутно посилюються.

3. Оцінено сучасний стан розвитку FinTech-технологій у банківському секторі України. Дистанційне обслуговування досягло стану насичення, позаяк роздрібний сегмент розширився з 51,7 млн до 66,95 млн осіб за згасання щорічного приросту з 20,5% до 0,7%. Безготівкові розрахунки пережили структурну перебудову, бо вартість переказів з картки на картку впала майже на 38% до 1231,9 млрд грн, тимчасом як інші операції зросли до 2682,4 млрд грн, що свідчить про перетворення картки на засіб оплати, а не каналу переказу коштів. Технологічна та кадрова основа фінтеху лишається асиметричною, оскільки програмні інтерфейси застосунків застосовують 71% компаній проти

9% у блокчейну, а технічний персонал нагромаджується довкола провідних установ, передусім ПриватБанку з його 2395 фахівцями.

4. Проаналізовано використання цифрових банківських сервісів та інноваційних фінансових продуктів українськими банками. Результати дослідження підтверджують системну перевагу цифрових банків над рештою установ за всім спектром послуг із додатковою вартістю, при цьому відрив наростає в міру ускладнення сервісу від співвідношення 95 до 62 за лояльністю до пропорції 14 до 1 за доступом до даних соціального страхування. На міжнародному тлі вітчизняний сектор із позначкою 48 відсотків дистанційних операцій займає середнє місце, перевершуючи окремі європейські ринки зі значеннями 39 та 38 відсотків і водночас поступаючись провідним азійським економікам, чий показник сягає 95 відсотків. Збіг лідерства Monobank і ПриватБанку у функціональному оцінюванні з п'ятьма балами та у споживчому визнанні з понад десятьма мільйонами завантажень і рейтингом 4,8 виключає випадковість такого зв'язку, а провал O.Bank з оцінкою 2,9 закріплює тезу про пряму залежність ринкового успіху від технологічної повноти застосування.

5. Виокремлено основні проблеми та виклики впровадження FinTech-інновацій у вітчизняному банківському секторі. Суттєвими є дефіцит кваліфікованих IT-фахівців та спеціалістів у сфері FinTech, проблеми кібербезпеки та зростання ризиків шахрайства й витоку даних, недостатню співпрацю між банками, стартапами та регулятором, високі витрати на впровадження та інтеграцію нових технологій, відсутність українського аналогу сучасної III-моделі для виконання бізнес-завдань банків, недосконалість і відставання нормативно-правової бази від темпів розвитку FinTech, обмежений доступ до зарубіжних інвестицій, конкуренцію з боку небанківських FinTech-компаній, а також воєнний стан та економічну нестабільність, що ускладнюють довгострокове планування.

6. Визначено напрями вдосконалення та перспективи розвитку FinTech-технологій у діяльності банків України в умовах цифрової економіки.

Результати розрахунків підтверджують економічну доцільність упровадження інтелектуальних систем кібербезпеки, адже при сукупних витратах 2 200 тис. дол. США захід генерує чистий ефект 2 222 тис. дол. США, забезпечуючи рентабельність 101 % та окупність протягом 0,93 року. Так само вигідним виявляється донавчання зарубіжних ШІ-моделей за технологією PEFT/LoRA, оскільки витрати в розмірі 515 тис. дол. США приносять економію 6 млн дол. США за рентабельності 1 065 % і періоду окупності 0,26 року. З огляду на продемонстровану віддачу обох напрямів їх спільне застосування здатне посилити позиції вітчизняних банків у глобальному фінансово-технологічному просторі за умов цифрової трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Average Base Salary. URL: <https://www.salaryexpert.com/salary/job/software-developer/germany> (дата перегляду: 02.06.2026).
2. Cost of a Data Breach 2025: Average Data Breach Cost \$4.44M. DataFence. URL: <https://www.datafence.ai/data-breach-report-2025> (дата перегляду: 02.06.2026). 15+ Financial Data Breach Statistics for 2025.
3. Cybersecurity Budget 2026: Benchmarks & Spending Trends. Elisity. URL: <https://www.elisity.com/blog/2026-cybersecurity-budget-complete-enterprise-planning-guide> (дата перегляду: 02.06.2026).
4. Digital Banking Maturity 2024. URL: <https://www.deloitte.com/ce/en/industries/financial-services/research/digital-banking-maturity-2024.html> (дата перегляду: 02.06.2026).
5. Fine-Tune and Serve Open-Source AI—Faster and Cheaper. Rubrik. URL: <https://www.rubrik.com/blog/ai/24/the-fastest-most-cost-effective-way-to-fine-tune-and-serve-open-source-ai> (дата перегляду: 02.06.2026).
6. Fine-tuning LLMs at scale: Cost optimization guide. Xenoss. URL: <https://xenoss.io/blog/fine-tuning-llm-cost-optimization> (дата перегляду: 02.06.2026).
7. Fortunly. URL: <https://fortunly.com/statistics/data-breach-statistics/> (дата перегляду: 02.06.2026).
8. How Much Does LLM Training Cost? Galileo. URL: <https://galileo.ai/blog/llm-model-training-cost> (дата перегляду: 02.06.2026).
9. How Much Does LLM Training Cost? Galileo. URL: <https://galileo.ai/blog/llm-model-training-cost> (дата перегляду: 02.06.2026).
10. Kharabara V., Greshko R., Kharabara V. Світові тренди банківських інновацій та технологій. *Social Development and Security*. 2023. Vol. 13. №5. P. 93-101.

11. Labor Force Statistics from the Current Population Survey. URL: <https://www.bls.gov/cps/cpsaat39.htm> (дата перегляду: 02.06.2026).
12. Optimizing Cybersecurity Budgets in 2025: A Strategic Guide. Cymulate. URL: <https://cymulate.com/blog/cybersecurity-budget-optimization/> (дата перегляду: 02.06.2026).
13. Sultanova M., Sultanov A., Zhangaliyeva Y., Zhanibekova G., Ordabayeva M., Zamanbekova A., Ibadildin N., Primbetova S. Identifying features of the level of digitalization of banking services in different countries. *Transfer of technologies: industry, energy, nanotechnology*. 2024. № 5/13 (131). P. 58-66.
14. The Cost of Fine Tuning an LLM. Red Marble AI. URL: <https://redmarble.ai/cost-of-fine-tuning-an-llm/> (дата перегляду: 02.06.2026).
15. Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата перегляду: 02.06.2026).
16. Другий рік повномасштабної війни: обсяги безготівкових розрахунків зростають. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/drugiy-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-zrostayut> (дата перегляду: 02.06.2026).
17. Збитки від шахрайських операцій з картками у 2024р зросли на 37% за скорочення їх кількості на 1% – НБУ. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1071169-amp.html> (дата перегляду: 30.09.2025).
18. Калита, О. В., Еркес, О. Є. Діджитал-тренди банківських процесів в умовах пандемії COVID-19. *Фінансова система України як складова інституційних перетворень економіки: всеукр. наук.-практ. конф.* 2021. С. 147.
19. Квасницька Р. С., Антонюк О. В., Діджиталізація банківської сфери в Україні: передумови, проблеми та перспективи розвитку. *Achievements and prospects of modern scientific research*. 2021. С.312-317.

20. Кількість завантажень мобільних застосунків. Google Play. URL: <http://surl.li/pegoob> (дата перегляду: 02.06.2026).
21. Кількість клієнтів та рахунків в банках, 2023 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-kliyentiv-ta-rahunkiv-v-bankah-2022-rik> (дата перегляду: 02.06.2026).
22. Кількість клієнтів та рахунків в банках, 2023 рік. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-kliyentiv-ta-rahunkiv-v-bankah-2022-rik> (дата перегляду: 02.06.2026).
23. Конвертувати євро в долар. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/converter/eur-usd/> (дата перегляду: 02.06.2026).
24. Копилова О. В., Пічугіна Ю. В., Гончар К. О. Діджиталізація банківського сектору України – виклики та перспективи. Економіка та суспільство. 2023. Випуск 50. С. 1-9.
25. Корицька О. І., Кухта І. В. Диджиталізація банків України: сучасні тренди та перспективи. Фінанси, банківська справа та страхування. 2024. Випуск 67. С. 1-6.
26. Кретов Д. Ю., Міндова О. І. Цифровізація банківського сектору України: сучасний стан та перспективи розвитку. Сталий розвиток економіки. 2024. № 2 (49). С. 223-228.
27. Кузьмінський В., Кириліченко А. Фінансові інновації у формуванні безпеки банківської установи. *Вчені записки Університету «Крок»*. 2025. №1 (77). С. 107-116.
28. Латковська Т., Марущак А., Олексій У. Правові та теоретичні проблеми визначення інтернет-банкінгу в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. 1(36). С. 27-34.
29. Лойко, В. В., Руденко, В. С. Впровадження інноваційних продуктів у банках як чинник забезпечення соціальної безпеки. *The 8th International scientific and practical conference «Science, society, education: topical issues and development prospects»*. 2020. С. 341.

30. Мартинюк Р. Ф. Комплексний аналіз інвестицій в інновації банківських установ в контексті забезпечення їх фінансової безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Випуск 50. С. 130-135.
31. Мартинюк Р. Ф. Теоретичні підходи щодо трактування сутності банківських інновацій та виокремлення цілей їх впровадження. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2023. Випуск 5 (163). С. 33-39.
32. Назар, Д., Лоїк, Р., Лоїк, А. Розвиток цифрових технологій у банківській системі України: інновації в кредитуванні, ризики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. 9 с.
33. Найбільші банки України за кількістю ІТ-спеціалістів 2025. Рейтинг DOU. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/bank-rating-2025/> (дата перегляду: 02.06.2026).
34. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist-bezgotivkovi> (дата перегляду: 02.06.2026).
35. Панченко Н., Балацька В., Татяніна С. Інновації у банківській діяльності в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. №5 (117). С. 160-163.
36. Петканич М.-В. Світові тенденції банківських інновацій. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах*. 2022. С. 141-144.
37. Розподіл безготівкових операцій з використанням платіжних карток за травень-грудень 2022 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpodil-bezgotivkovih-operatsiy-z-vikoristannyam-platijnih-kartok-2022-rik> (дата перегляду: 02.06.2026).

38. Розподіл безготівкових операцій з використанням платіжних карток, 2020 рік. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpodil-bezgotivkovih-operatsiy-z-vikoristannyam-platijnih-kartok-2020-rik> (дата перегляду: 02.06.2026).

39. Розподіл безготівкових операцій з використанням платіжних карток, 2021 рік. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpodil-bezgotivkovih-operatsiy-z-vikoristannyam-platijnih-kartok-2021-rik> (дата перегляду: 02.06.2026).

40. Розподіл безготівкових операцій з використанням платіжних карток, IV квартал 2023 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpodil-bezgotivkovih-operatsiy-z-vikoristannyam-platijnih-kartok-iv-kvartal-2023-roku> (дата перегляду: 02.06.2026).

41. Свистун А. О., Ухналь Н. М., Любіч Д. О. Інновації в банківських технологіях та їхній вплив на клієнтське обслуговування. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2025. №45. Р. 53-60.

42. Сніщенко Р. Г., Даценко Л. І., Мизєва В. І. Напрями впровадження банківських інновацій. *Трансформаційна економіка*. 2023. №2 (02). С. 53-56.

43. Стартувала інформаційна кампанія #ШахрайГудбай: нагадуємо про важливі правила платіжної безпеки. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/startuvala-informatsiyna-kampaniya-shahraygudbay-nagaduyemo-pro-vajlivi-pravila-platijnoyi-bezpeki> (дата перегляду: 30.09.2025).

44. Статистика зарплат програмістів, тестувальників і РМ в Україні. URL: <https://jobs.dou.ua/salaries/?period=2025-06&group=1&position=all> (дата перегляду: 02.06.2026).

45. Таргоній І. М. Використання інноваційних технологій в маркетингу банківських послуг. *Львівський науковий форум*. 2023. С. 12-13.

46. Таргоній І. М. Інновації у банківській системі: значення та класифікація. *Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність*. 2023. С. 29-31.
47. Теслюк С., Матвійчук Н., Левчук А. Фінансова безпека банківських установ в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. 9 с.
48. Український фінтех в цифрах і фактах: дослідження УАФІК. Fintech Insider. URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-i-faktah-doslidzhennya-uafik/> (дата перегляду: 02.06.2026).
49. Федун І., Татяніна С. Особливості інновацій у банківському бізнесі. *Universum*. 2024. №4. С. 17-23.
50. Функціонал мобільних банківських додатків. Асоціація ЄМА. URL: <https://www.ema.com.ua/business/openapigroup/> (дата перегляду: 02.06.2026).
51. Харабара В., Грешко Р., Харабара В. Світові тренди банківських інновацій та технологій. *Journal of Scientific Papers «Social Development and Security»*. 2023. Vol. 13. №5. P. 93-101.
52. Шахрайство з платіжними картками у 2025 році: кількість випадків знизилася, сума збитків – зросла. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/shahraystvo-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-kilkist-vipadkiv-znizilasya-suma-zbitkiv--zroslo> (дата перегляду: 30.09.2025).
53. Шкільняк К. Сутність банківських інновацій та управління ними. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів*. 2023. С. 202-207.

Особливості FinTech-інновацій у банківському секторі

Кредитний скоринг та оцінка платоспроможності позичальників на основі ІІІ та альтернативних даних

Антифрод-системи та виявлення підозрілих транзакцій у реальному часі

Чат-боти й віртуальні асистенти для обслуговування клієнтів 24/7

Біометрична ідентифікація при вході в додаток і підтвердженні платежів

Миттєві P2P-перекази та оплата за QR-кодом і NFC

Цифрові та мобільні гаманці

Робоедвайзери та автоматизоване управління інвестиційними портфелями клієнтів

Персоналізовані банківські продукти та пропозиції на основі аналізу транзакційної історії

BNPL-сервіси («купуй зараз — плати потім») як альтернатива класичному кредитуванню

Дистанційна верифікація клієнта (відеоідентифікація, онлайн-KYC)

Смарт-контракти для автоматизації фінансових операцій

RFM-сервіси та контроль витрат у реальному часі (push-сповіщення, аналітика витрат)

Основні напрями розвитку FinTech-інновацій у банківському секторі

Напрямок розвитку	Сутність
Розвиток цифрових моделей банкінгу	Створення небанків, що працюють повністю онлайн без фізичних відділень, з обслуговуванням через мобільний застосунок
Перехід до Open Banking	Надання стороннім сервісам доступу до банківських даних через відкриті інтерфейси за згодою клієнта
Інтеграція ІІІ в банківські процеси	Застосування машинного навчання для скорингу, виявлення шахрайства, персоналізації та автоматизації обслуговування
Модернізація платіжної інфраструктури	Розвиток миттєвих, безконтактних і транскордонних платежів, цифрових гаманців, оплати за QR-кодом та NFC
Розвиток вбудованих фінансів та Banking-as-a-Service	Інтеграція банківських послуг у небанківські платформи та надання банківської інфраструктури як сервісу
Посилення кібербезпеки та захисту даних	Впровадження сучасних методів захисту інформації, біометрії та протидії кіберзагрозам
Розвиток RegTech і SupTech	Автоматизація комплаєнсу, фінансового моніторингу та наглядових процесів за допомогою технологій
Поглиблення аналітики великих даних	Обробка масивів даних і застосування предиктивних моделей для прийняття рішень та управління ризиками
Міграція на хмарну інфраструктуру	Перехід банків на хмарні рішення для зберігання даних і побудови гнучкого ядра банку
Гіперперсоналізація клієнтського досвіду	Формування індивідуальних продуктів і пропозицій на основі поведінки та потреб кожного клієнта
Розширення фінансової інклюзії	Спрощення дистанційного доступу до фінансових послуг для широких верств населення
Побудова відкритих фінансових екосистем	Партнерство банків із FinTech-компаніями та створення спільних цифрових платформ
Розвиток зеленого банкінгу та сталих фінансів	Впровадження ESG-підходів, фінансування екологічних проєктів і сталого розвитку

Кількість ІТ спеціалістів у банках України в 2025 році

Міс-це	Назва банку	Технічні спеціалісти, ос.	Працівники в ІТ-підрозділах, ос.	Співробітники в Україні, ос.	Приріст за останній рік, ос.
1	2	3	4	5	6
1	ПриватБанк	2 395	2 395	17 255	762
2	ПУМБ	901	901	7 200	131
3	Райффайзен Банк	763	863	5 461	-89
4	Ощадбанк	624	624	16 193	74
5	Sense Bank	550	555	4 444	106
6	Ukrsibbank BNP Paribas Group	250	400	4 300	12
7	Банк «Південний»	249	272	1 700	127
8	Креді Агріколь Банк	244	244	2 127	76
9	ОТП Банк	239	244	2 210	36
10	Укргазбанк	207	235	3 832	37
11	Банк Альянс	190	210	932	163
12	Укрексімбанк	180	250	2 000	-38
13	Кредобанк	160	168	1 622	-10
14	А-банк	150	150	3 000	0
15	Universal Bank	105	105	2 984	-26